



ANTSLA VALLA EELARVESTRAATEEGIA

aastateks 2023-2026

1. Eelarvestrateegia olemus

Antsla valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning muuta vallavalitsuse tegevus valla allasutuste ja valdkondlike arengute suunamisel tulemuslikumaks. Eelarvestrateegia annab ülevaate Antsla valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja mängib läbi võimalikud riskistsenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia on koostatud arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal, täpsustades varasemas eelarvestrateegias kajastatud jooksva aasta ja kolme eelseisva aasta prognoose ning lisades neljanda aasta prognoosid. Eelarvestrateegia kinnitatakse volikogu poolt ja esitatakse Rahandusministeeriumile.

Antsla valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul.

Koostamise lähtealuseks on Antsla valla arengukava 2022-2036, Statistikaameti, Eesti Töötukassa ja Rahandusministeeriumi andmed ning majandusprognoos.

Eelarvestrateegia aastateks 2023-2026 on koostatud tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.

Vastavalt KOFs-le jaotatakse eelarvestrateegia järgmisteks osadeks: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus

2. Majanduslik olukord riigis

Kuni viimase ajani on Eesti majandusnäitajad olnud head – keskmise palga ja hõive kasv kiire, tarbimine ning tööstustoodang ja eksport tugev. Samas on kindlustunne nii Eestis kui ka kogu ELis sügisest alates stabiilselt nõrgenenud ja langenud tasemele, kus mõningane majanduslangus selle aasta teises pooles on paljudes riikides ilmselt vältimatu.

Ülikiire hinnatõus kiirendab küll palgakasvu, kuid elanike ostujõud väheneb 2022. aastal siiski oluliselt. See on sõja hind. Tööturul sõda olulist tagasilööki siiski kaasa ei too – hõive kasvab 2022. aastal pea 3% ja edaspidi tagasihoidlikult, seoses põgenike tööturule jõudmisega. 11% palgakasv sellel aastal taandub 7% juurde järgmisel ja jääb edaspidi 4-5% juurde.

Tarbijahindade kasvutempo tipp peaks jääma sügiskuudesse, 2023. aasta kevadel taandub inflatsioon ühekohaliseks ning aasta lõpus marginaalseks. See kehtib eeldusel, et kevadel pöörduvad energiahinnad langusesse nagu oodatakse tuleviku tehingutes ja uusi üllatusi energiakandjate kättesaadavuses ei tule.

Eratarbimist tervikuna suudetakse säästude kasutamise hinnaga hoida 2022. aastal küll napilt eelmise aasta tasemel, kuid mitte kõikidel leibkondadel ei õnnestu sundkulude katmise järel tarbida endises mahus ka mitte hädapäraseid kaupu ja teenuseid. 2023. aastal tagasihoidlik reaalspalga kasv taastub ning pensioni tõus saab olema kiire (keskmine pension kasvab 18,3%), mis võimaldab rohkematel inimestel suurendada ka tarbimist.

Investeeringud langevad 2022. aastal mulluse ühekordselt kõrge võrdlusbaasi tõttu, kuid neid pärsib ka ülikiire ehituse hinnatõus. Intressitõusu mõju investeeringutele saab loodetavasti olema tagasihoidlik

ning surve energiatõhususe suurendamiseks toetab kapitalimahutust veel kaua.
Eluasemeinvesteeringuid toetab lisaks eluasemevajadusele ka kinnisvara hinnatõus.

Seni tugeva välisnõudluse toel kiirelt kasvanud ekspordi kasv aeglustub oluliselt, toetudes rohkem teenustele. Eesti kaupade eksport Venemaale on vähenemas ning see suundumus jätkub ka aasta teisel poolel.

Kokkuvõttes aeglustub Eesti majandus 2022. aasta teises pooles oluliselt ja mõne kvartali jooksul majanduse maht kahaneb. 2022. ja 2023. aasta keskmisena peaks SKP kasv jääma siiski kergelt positiivseks ning kiirenema 2024. aastal 3%ni.

Käesoleva aasta eelarvepositsioon on tugevalt mõjutatud Venemaa-Ukraina sõjast, eelarvepuudujääk ulatub 1 miljardi euronile ehk 2,7%ni SKPst. Võrreldes eelmise prognoosiga on suurendatud maksumaksjate kasvu nii sel kui ka järgmistel aastatel, mille põhjuseks on kiirest hinnakasvust tingitud tarbimismaksude ja palgakasvu ootuste tõttu suurenenud tööjõumaksude laekumine.

Kulude tase kasvab sõja mõjust ja kiiremast inflatsioonist tingituna kõikidel valitsussektori tasanditel. Suurim koormus lisakulude kandmisel jääb riigieelarvele, kuhu lisandub energiajulgeolekuga, kaitseinvesteeringutega ning põgenikega seotud kulusid.

Valitsussektori võlakoormus kasvab defitsiidi tulemusel sel aastal 18,8%ni SKPst ja 2026. aastaks 19,2%ni SKPst.

Rahandusministeeriumi 2022. a suvine majandusprognoos:

	2021 tegelik	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	8,3	1,0	0,5	3,0	2,5	2,0
Tööpuudus %	6,1	6,0	6,4	6,1	6,0	6,0
Inflatsioon %	4,6	19,5	6,7	1,0	1,5	1,9
Palgakasv %	6,8	11,0	7,4	5,0	4,6	4,5
Valitsussektori:						
tulud kokku (mln €)	12 259	13 531	14 498	15 046	15 845	16 333
kulud kokku (mln €)	12 981	14 510	15 261	15 731	16 409	16 844
ülejääk/puudujääk (mln €)	-721	-979	-763	-685	-565	-510
nominaalne eelarvepositsioon (% SKP)	-2,3	-2,7	-2,0	-1,7	-1,3	-1,2
struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-4,0	-2,6	-0,8	-1,0	-1,0	-0,8
kumulatiivne struktuurne eelarvepositsioon (% SKP)	-9,5	-10,8	-10,9	-11,5	-11,9	-12,3
võlakoormus (% SKP)	17,6	18,8	17,6	18,6	19,2	19,2
reserv kokku (%SKP)	9,9	9,0	6,8	6,6	6,6	6,3

<https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>

3. Majanduslik olukord Antsla vallas

Antsla vallas asub vallasisene linn, kaks alevikku ja 38 küla. Antsla valla pindala on 410 km². Valla pikaajalisi rahvastikuprotsesse iseloomustab elanikkonna vähenemine. 2022. aasta jaanuaris oli vallaelanike keskmine vanus 47,5 aastat (*Rahvastikuregister*).

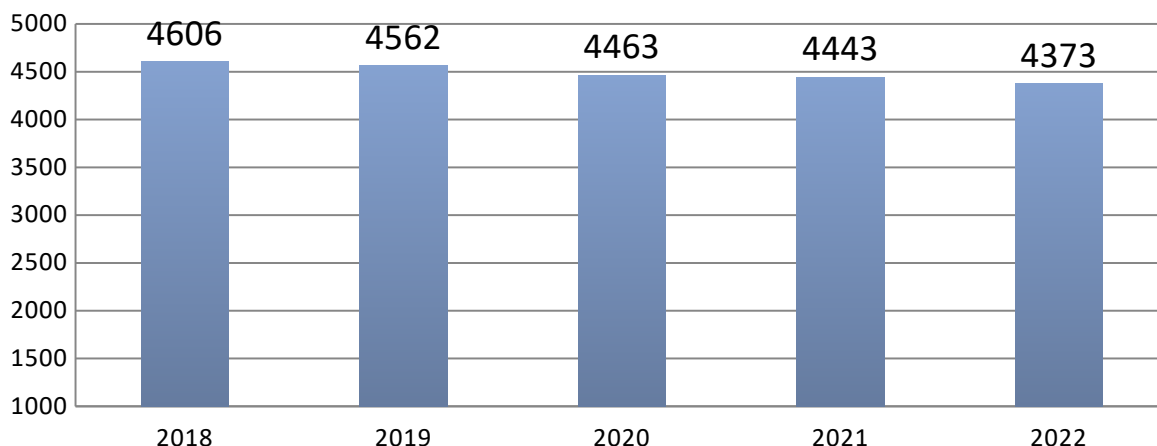
Proгноosi kohaselt on elanike arv vallas aastaks 2030 vähenenud alla 4000 ning 2040 aastaks ca 3600 - ni.

Viimastel aastatel on elanike arvu vähenemine aeglustunud mistõttu on muudetud ka varasemat prognoosi.

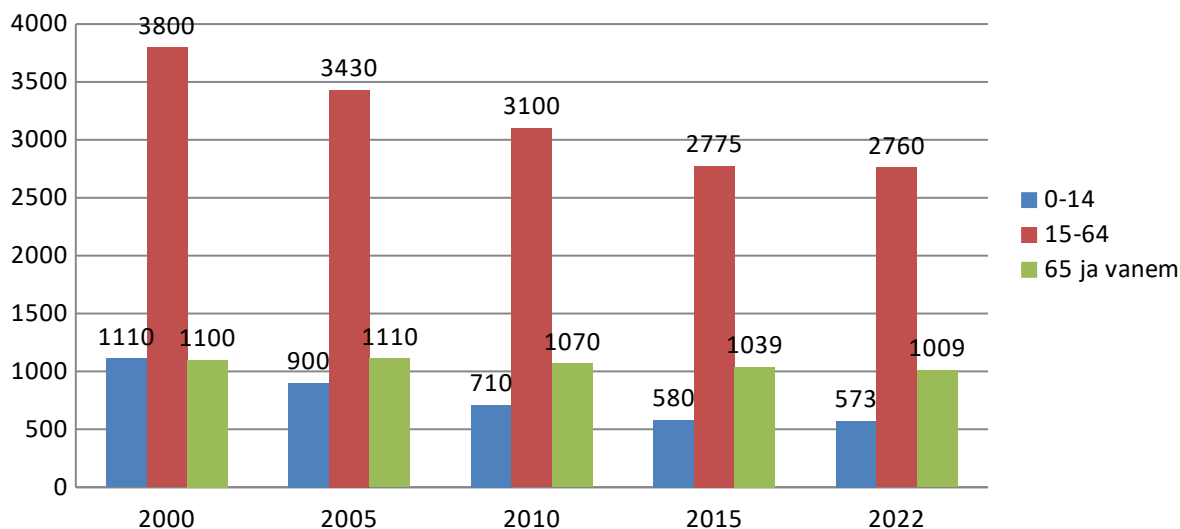
Kui viimastel aastakümnetel on tööealise elanikkonna osakaal rahvastikust püsinud muutumatuna pisut isegi suurenedes, siis lähiaastatel hakkab see kahanema.

Rännet arvestamata väheneb tööealise (15-64) elanikkonna arv järgneva 10 aasta jooksul enam kui 300 inimese võrra. See võib kaasa tuua omaavalitsuse maksumaksjate arvu ja tulubaasi mõningase vähenemise.

Elanike arvu muutus Antsla vallas(1.jaanuari seisuga)/Rahvastikuregister/



Rahvastiku vanuselise koosseisu muutus 2000 - 2022



Palgatöötajate keskmine brutotulu kalendrikuus /Statistikaamet/

	2021 .a	2020.a	2019. a	2018. a
Eestis	1 548 eurot	1 448 eurot	1 407 eurot	1 234 eurot
Võru maakonnas	1 194 eurot	1 169 eurot	1 113 eurot	1 055 eurot
Antsla vallas	1 190 eurot	1 155 eurot	1 088 eurot	1 014eurot

Keskmine brutotulu kuus kasvab Eestis keskmiselt pisut kiiremini kui Antsla vallas, mis tähendab pidevat sissetulekute vahe suurenemist Antsla vallas elavate brutotulu saajate kahjuks. Kirjeldatud olukord võib avaldada ka mõningast survet väljarände Antsla vallast.

	2021	2020	2019	2018
maksumaksjate aastakeskmine arv ¹	1968	1919	1963	1895
tulumaksu laekumine ¹	3 360 436	3 081 906	2 963 619	2 716 735
töötute aastakeskmine arv ²	151	170	125	135

¹ -

¹ - Maksu- ja Tolliamet

² - Eesti Töötukassa

Antsla valla tähtsamad finantsnäitajad

	2021	2 020	2019	2018	2017
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	16 317 302	15 179 320	11 187 604	9 939 064	9 100 531
Kohustused aasta lõpus	3 245 068	3 741 338	1 639 709	1 790 382	1 847 536
Netovara aasta lõpus	13 072 234	11 437 982	10 197 895	8 148 682	7 252 995
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	7 928 703	7 026 670	7 413 589	6 525 972	5 656 725
Tegevuskulud	6 740 484	6 253 761	6 263 898	5 622 653	5 782 349
Tulem	1 188 219	772 909	1 149 691	903 319	-125 624
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	1 631 823	2 119 474	1 717 452	782 516	1 681 693
Likviidsus	1,65	1,44	0,38	1,09	0,95
Lühiajaline maksevõime	2,13	1,93	1,56	1,91	1,42
Kohustuste osakaal varadest	0,2	0,25	0,14	0,2	0,2
Laenukohustuste osakaal varadest	0,16	0,19	0,09	0,12	0,15
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideeritud näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	1 202 228	1 489 507	988 394	860 195	681 137
Netovõlakoormus****	945 887	1 477 421	756 886	502 217	805 744
Netovõlakoormuse ülemmäär (80 % põhitegevuse tuludest)	5 647 881	5 509 270	3 876 839	3 573 951	3 331 279
Netovõlakoormuse ülemmäära ja netovõlakoormuse vahe (80% põhitegevuse tulude kogusummast)	4 701 994	4 031 849	3 119 406	3 071 734	2 525 534
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideerimata näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	1 202 587	1 489 867	988 649	861 608	679 717
Netovõlakoormus****	956 372	1 487 944	767 767	513 328	817 454
Netovõlakoormuse ülemmäär (80% põhitegevuse tuludest)	5 646 639	5 508 767	3 876 048	3 571 639	3 323 552
Netovõlakoormuse ülemmäära ja netovõlakoormuse vahe (80% põhitegevuse tulude kogusummast)	4 690 267	4 020 823	3 108 281	3 058 310	2 506 098

*Likviidsus - likviidsed varad (raha ja hoiused) / lühiajalised kohustised.

** Lühiajaline maksevõime - käibevara / lühiajalised kohustised.

***Kapitaliseerituskordaja - pikaajalised kohustised / põhivara.

**** Põhitegevuse tulem - põhitegevuse tulude (tegevustulud - saadud toetused põhivara soetuseks - põhivara müügikasum) ja kulude (tegevuskulud - antud toetused põhivara soetuseks - põhivara käibemaksu kulu - põhivara amortisatsioon ja allahindlus) vahe, ei tohi olla negatiivne.

***** Netovõlakoormus - laenukohustuste ja likviidsete varade (raha ja hoiused) vahe, piirmäär põhitegevuse tulude kogusumma, kui see on väiksem kui 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe, vastasel korral kas 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe või 60% põhitegevuse tuludest, olenevalt sellest, kumb neist on suurem.

Kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse netovõlakoormus võib ulatuda:

- 1) aastatel 2020–2024 80 protsendini vastava aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on väiksem kui 80 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;
- 2) 2025. aastal 75 protsendini sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude üheksakordne vahe on väiksem kui 75 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;
- 3) 2026. aastal 70 protsendini sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kaheksakordne vahe on väiksem kui 70 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;

4) 2027. aastal 65 protsendini sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude seitsmekordne vahe on väiksem kui 65 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Põhitegevuse prognoos

TULUD

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud (tulumaks ja maamaks)
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused (tasandusfond ja toetusfond)
- muud tegevustulud.

	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 058 299	7 252 007	7 377 885	7 580 480	7 788 580	8 056 820
Maksutulud	3 505 965	3 783 100	3 964 955	4 155 900	4 356 400	4 566 900
sh tulumaks	3 360 436	3 637 100	3 818 955	4 009 900	4 210 400	4 420 900
sh maamaks	145 529	146 000	146 000	146 000	146 000	146 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	332 729	365 030	372 330	379 780	387 380	395 120
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 214 528	3 099 077	3 035 800	3 040 000	3 040 000	3 090 000
sh tasandusfond	1 062 882	975 763	975 800	980 000	980 000	980 000
sh toetusfond	1 912 862	1 868 314	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 950 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	238 784	255 000	160 000	160 000	160 000	160 000
Muud tegevustulud	5 077	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800

Tulumaks

Kõige olulisem tuluallikas on üksikisiku tulumaks, mis moodustab põhitegevuse tuludest ligikaudu poole. Füüsilise isiku tulumaksust laekub valla eelarvesse alates 2020. aastast 11,96%. Üksikisiku tulumaksu laekub palgatuludelt, juriidilise isiku juhtimis- ja kontrollorgani liikmetelt, töövõtulepingute alusel makstavatelt tasudelt, vanemahüvitiselt, töökaotusega seotud hüvitistelt ja muudelt väljamaksetelt. Tulumaksu laekumist mõjutavad muutused maksumaksjate arvus, sissetulekute muutus ja riigi poolt määratud eraldise suurus. Strateegiaperioodil on tulumaksu kasvuks arvestatud eeldatavast täitmisest 5%.

Maamaks on riiklik maks, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja maamaksuseaduse alusel. Maamaks sõltub riigi poolt kehtestatud maa maksustamishinnast maamaksu tsoonis ja maamaksu määrast, mis on vastavalt Maamaksuseaduse alusel maksimaalselt 2,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas. Kohaliku omavalitsuse volikogul on õigus diferentseerida maamaksumäära vahemikus 0,1-2,5 ja kehtesta alates 01. jaanuarist 2013 maksusoodustusi. Maamaksu määramise aluseks olev maksustamishind on kehtestatud 2001.aastal riigi poolt teostatud hindamise alusel. Maamaksumäärad on kehtestatud Antsla vallavolikogu poolt:

(1) Maksumäär 2,2 % maa maksustamishinnast aastas.

(2) Põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksumääraks on 2,0% maa maksustamishinnast aastas.

Maamaksust laekuv tulu on perioodil 2023-2026 planeeritud stabiilsena.

Tulud kaupade ja teenuste müügitulu moodustab põhitegevuse tuludest 5 % ja kasvuks arvestatud 2 % strateegiaperioodil.

Tuludena kaupade ja teenuste müügist mõistetakse laekumisi sotsiaalalasest majandustegevusest, haridusasutuste majandustegevusest, haridusteenuse ja muusikakooliteenuse eest teistele omavalitsustele, vallale kuuluvate ruumide üüri- ja renditulused, laekumisi kultuuri- ja spordiasutuste majandustegevusest, laekumisi õiguste müügist.

Vanemate poolt osaliselt kaetavate õppevahendite kulude määrad on kinnitatud volikogu poolt. Lapse toidukulu lasteaias katab täies ulatuses lapsevanem. Toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab asutuse juht. Antsla Vallavalitsuse määrusega kinnitatakse igal aastal munitsipaalikoolide, huvikooli ja lasteaia õpilaskoha tegevuskulu arvestuslik maksumus järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega.

Tasandusfondi koefitsiendid määratakse igal aastal Vabariigi Valitsuse määrusega. Tasandusfondi suurus sõltub elanike arvust, kohaliku omavalitsuse arvestuslikust keskmisest tegevuskulust, tulumaksu laekumisest ja arvestuslikust maamaksust. Tasandusfondi osakaal põhitegevuse tuludest on ligikaudu 14%.

Toetusfondi moodustavad riigi poolt eraldatavad vahendid kohalike teede hoiuks, hariduskuludeks, sotsiaalkuludeks ja -toetusteks. Kõige suurem toetusfondi osa on toetus hariduskuludeks. Toetus on ette nähtud õpetajate, koolijuhtide, tugispetsialistide personalikuludeks, koolituseks, õppevahendite soetamiseks, lasteaiaõpetajate palgatoetuseks, koolilõuna toetuseks, huvihariduse toetamiseks. Sotsiaaltoetused on ette nähtud toimetulekutoetuseks, asendus- ja järelhooldusteenuseks, puuetega lastele abi osutamise toetuseks ning sotsiaaltoetuste ja teenuste osutamiseks. Toetusfondi osatähtsus põhitegevuse tuludest on keskmiselt 26 %. Toetusfondi eraldused täpsustuvad iga eelarveaasta algul ja vastavalt sellele muutuvad ka tegevuskulud.

Saadavad toetused tegevuskuludeks

Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks laekuvad põhiliselt projektipõhiselt ning on seetõttu raskesti prognoositavad. Eelarvestrateegia perioodiks on tulused prognoositud 160 000 eurot aastas.

Muude tegevustulude all kajastuvad laekumised vee erikasutusest ja maavarade kaevandamise tasu.

KULUD

Põhitegevuse kuludena kajastatakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist antavaid toetusi, personalikuluseid, majandamiskuluseid ja muid kuluseid.

	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	5 855 711	6 556 785	6 773 850	6 949 380	7 129 680	7 413 965
Antavad toetused tegevuskuludeks	236 355	377 285	384 830	392 530	400 380	420 365
Muud tegevuskulud	5 619 356	6 179 500	6 389 020	6 556 850	6 729 300	6 993 600
sh personalikulud	3 618 226	3 912 850	4 108 495	4 231 750	4 358 700	4 576 600
sh majandamiskulud	2 000 883	2 266 150	2 230 025	2 274 600	2 320 100	2 366 500
sh muud kulud	247	500	50 500	50 500	50 500	50 500

Antsla valla põhitegevuskuludest on suurima osakaaluga personalikulud, moodustades keskmiselt 60% tegevuskuludest, järgnevad majandamiskulud 33%, antavad toetused 6% ning muud tegevuskulud (reservfond) 1%.

Antavad toetused on planeeritud strateegiaperioodiks 2% tõusuga igal perioodil.

Keskmine palga kasv strateegiaperioodil on 4 % igal perioodil.

Majanduskulude kasvuks on planeeritud 2% tõus igal perioodil.

Eelarvestrateegia peab olema kooskõlas arengukavaga ja eelarvestrateegias kavandatu peab nelja aasta perioodis peegeldama strateegilisi arengusuundi ja eesmärke. Strateegiliste suundade ja eesmärkide täitmiseks planeeritakse eelarvestrateegias investeringuid, kuid ka muid vallale olulisi tegevusi.

Arengukavas seatud eesmärgid valdkondade lõikes:

Hariduse ja noorsootöö arendamisel panustatakse põhi- ja gümnaasiumihariduse säilimisele ja arendamisele piirkonnas. Selle raames on olulisemateks investeringud Antsla Gümnaasiumi B-korpuse renoveerimisel ning valla haridusasutuste ventilatsiooni parendamine. Samuti tuleb koostada valdkondlik arendus- ja tegevuskava.

Kultuuri, spordi ja vaba aja võimaluste arendamisel on olulisemaks Linda rahvamaja hoone renoveerimine ning Antsla Kultuurikeskuse hoone parendamine. Eesmärgiks on Kasumetsa terviserajale rajamasina ostmise.

Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu valdkonnas tuleb investeerida valla elamufondi arendamisse. Tuleb leida vahendeid eakate päevakeskuse ehitamiseks ning parendada üksinda elavate eakate pesemisvõimalusi.

Rahvatervis ja turvalisuse arendamisel on olulisemad investeringud Antsla – Vana-Antsla ning Kuldre – Uue-Antsla kergliiklusteede ehitamine ning linna kõnniteede renoveerimine vastavalt teehoiukavale. Arendustegevustest on olulisem valdkondlik ennetustegevus. Jätkata valla haridusasutustes mahetoidu osakaalu suurendamist.

Avalike teenuste arendamise raames ning vallavalitsuse ja vallavolikogu töökorralduse tõhustamiseks on vallamaja trepikodade ja väljapääsude vastavusse viimine päästeameti nõuetega.

Elukeskkonna arendamisel on olulisemad investeringud seotud vee ja kanalisatsiooni valdkonnaga. Tähtis on jätkata kergliiklusteede väljaehitamisega suuremate keskuste vahel. Antsla jäätmejaamas luua võimalused taaskasutuse edendamiseks ning ehitada komposteerimisväljak.

Avaliku ruumi arendamisel on olulisemaks investeringuks Antsla kesklinna kujundusprojekti elluviimine alustades lipuplatsi rajamise ja Veski tänava renoveerimisega. Leida võimalusi ja vahendeid Nässmõisa järve tervendustöödeks.

Kliimaneutraalsuse saavutamiseks tuleb suurendada investeringud taastuenergiasse ja parendada KOV hoonete energiatõhusust.,

Ettevõtluse arendamisel on olulisemad investeringud Maratinurga tööstusala arendamiseks ja turundamiseks ning Antsla linna taluturu arendamiseks

Turismi ja mainekujunduse valdkonnas on oluline aidata edendada koostööd juba toimivate sihtkohtade vahel, luues seeläbi suuremat sünergia. SA Pokumaa liikmena aidata leida vahendeid

Pokumaa teemapargi edasiarendamiseks. Töötada välja Antsla valla ühtne mainekujunduskava ja kohaturundusstrateegia, kasutades selleks ka nn kultuuritee võimalusi.

Avatud ja kaasava juhtimise arendamise eesmärgiks on suurendada elanikkonna huvi vallas toimuva vastu, kaasates kogukonnad nende elukeskkonda puudutavate otsuste tegemisse. Jätkata selleks kaasava eelarve rakendamist ja valla ajalehe väljaandmist.

Investeermistegevus

Investeermistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente:

- põhivara soetus ja müük;
- finantsvarade soetus ja müük;
- saadav ja antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks;
- finantstulud ja –kulud.

Investeeringute finantseerimiseks on võimalik kasutada kolme allikat: omavahendeid, laenude võtmist ning toetuseid.

Eelarvestrateegias kajastatakse investeermistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega. Strateegias ei ole kajastatud väiksemamahulisi investeeringuid. Investeeringute finantseerimiseks on võimalik kasutada kolme allikat: omavahendid, laen ja toetused. Üldjuhul nõuavad toetused omaosaluse olemasolu. Investeeringute kavandamisel on lähtutud võimalike saadaolevate toetusmeetmete avanemisest.

Eelarve tulud ja kulud on arvestatud selliselt, et vallal oleks piisav investeeringuvõime.

Investeermise võimekus peaks olema selline, et eelarve tulem tagab eelnevalt võetud laenude teenindamise ja uute investeeringute teostumise. Tulenevalt laenude tagasimaksetest ei ole vaba raha piisavalt, et ehitada suuremaid objekte omavahenditest. Nende käiku andmiseks tuleb võtta täiendavat laenu või leida teisi võimalusi. Investeermistegevuse all kavandatakse vahendid laenude intressimakseteks.

	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulem	1 202 588	695 222	604 035	631 100	658 900	642 855
Investeermistegevus kokku	-900 499	-1 237 398	-4 577 750	-109 850	-109 850	-109 850
Põhivara müük (+)	15 170	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Põhivara soetus (-)	-1 631 823	-1 076 060	-5 288 115			
<i>sh projektide omaosalus</i>	-766 178	-1 076 060	-4 214 440	-133 050	-160 850	-144 860
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	865 645	57 382	1 133 675	70 000	70 000	70 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-118 461	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	-59 870	-261 460			
Finantstulud (+)	192	150	150	150	150	150
Finantskulud (-)	-31 221	-29 000	-32 000	-50 000	-50 000	-50 000

Investeeringustegevus valdkondade lõikes aastatel 2022-2026

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	75 000	50 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	75 000	50 000			
04 Majandus	248 000	506 200	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		131 200			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	248 000	375 000			
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	417 400	516 780	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		348 475			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	417 400	168 305			
09 Haridus	315 960	4 215 135	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		594 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	315 960	3 621 135			
10 Sotsiaalne kaitse	19 700	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	19 700				
KÕIK KOKKU	1 076 060	5 288 115	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	1 073 675	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 076 060	4 214 440	0	0	0

Investeeringuobjektid aastatel 2022-2026

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
01- Ametiasutusele sõiduauto soetus	25 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	25 000				
01- Vallamaja ruumide ümberehitus ametiruumideks	23 900	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	23 900				
01- Päästeameti ettekirjutus- ATS paigaldus(2022), varuväljapääsu ehitus (2023)	26 100	50 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	26 100	50 000			
04- Linnaturule müügipindade ehitus	20 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000				
04-Teemaade ja vallale vajalike maade ost	10 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	10 000				

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
04- Vallateede investeeringud vastavalt teehoiukavale	178 000	506 200	0	0	0
sh toetuse arvelt		131 200			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	178 000	375 000			
04- Haigla 1 hoone katuse renoveerimine	20 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000				
04- kaasav eelarve- (valvekaamerate paigaldus 2022)	20 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000				
08- rajamasina soetus ja multifunktsionaalse mänguväljaku katte uuendamine	65 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	65 000				
08 Antsla Valla Kultuurikeskusele sõiduauto soetus soetus	11 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	11 500				
08- Tsooru rahvamaja hoone katlamaja rekonstrueerimine	43 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	43 500				
08-Linda rahvamaja saali rekonstrueerimise I etapp	200 000	516 780	0	0	0
sh toetuse arvelt		348 475			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	200 000	168 305			
08- Uhtjärve supluskoha ujuv silla rajamine	15 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	15 000				
08- Tsooru järve supluskoha rajamine	15 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	15 000				
08- Keskväljaku projekteerimine	25 100	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	25 100				
08- Uue- Antsla muuseumimaja katuse renoveerimine	18 800	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	18 800				
08-Näsmõisa järvele ehitusprojekti koostamine	23 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	23 500				
09 Antsla Gümnaasiumi B korpuse rekonstrueerimise projekteerimine ja ehitamine	285 000	3 865 315	0	0	0
sh toetuse arvelt		594 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	285 000	3 271 315			
09 Antsla Gümnaasiumile koolibussi soetus		150 000			
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		150 000			
09- Lusti lasteaiale 1 lisarühma ehitus		200 000			
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		200 000			
09- Lusti lasteaia kõnniteedele tänavakivide paigaldus	30 960	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	30 960				
10 Sotsiaalvaldkonnale transpordivahendi soetus	19 700	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	19 700				

6. Finantseerimistegevus ja likviidsed varad

Likviidsed varad kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse tähenduses on raha ja pangakontodel olevad vahendid, rahaturu- ja intressifondide aktsiad ja osakud ning soetatud võlakirjad. Likviidsete varade saldo suurenemine ja vähenemine kajastatakse likviidsete varade muutuse eelarveosas vastavalt plussi või miinusega. Likviidsete vahendite olemasolu kergendab valla rahavoogude planeerimist ning uute laenukohustuste võtmist kuna vähendab netovõlakoormust.

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud: laenude võtmine ja võetud laenude tagasimaksmine. Võetavate laenude kavandamisel tuleb hoida netovõlakoormus alla lubatava maksimaalse määra. See võimaldab tagada finantssuutlikkuse tulevaste projektide omafinantseerimiseks

	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Finantseerimistegevus	-300 685	-291 000	3 171 650	-521 200	-521 000	-521 000
Kohustiste võtmine (+)	0	0	3 536 650			
Kohustiste tasumine (-)	-300 685	-291 000	-365 000	-521 200	-521 000	-521 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-87 284	-833 176	-802 065	50	28 050	12 005
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	-88 687	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 635 275	802 099	34	84	28 134	40 139
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 591 647	2 300 647	5 427 297	4 951 097	4 430 097	3 909 097

Finantsdistsipliini tagamine

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Põhitegevuse tulude ja kulude tasakaalu nõudest kinnipidamise nõue on täidetud. Põhitegevuse tulem on positiivne. Tulemi prognoosil 2022.–2025. aastaks on järgitud eelarve planeerimisel konservatiivset joont. Positiivne põhitegevuse tulem on saavutatav vaid kulude kokkuhoiuga.

Põhitegevuse tulem peaks katma võetud laenukohustuste tasumise ja lisaks võiks jääda vahendeid investeringute teostamiseks. Kohaliku omavalitsuse üksuste finantsautonoomiat piirab keskvalitsuse poliitika. Eelkõige on probleemiks, et omavalitsused saavad mõjutada vaid väikest osa oma tuludest, nende võimalused ise tulu teenida on piiratud ning vahendid jagunevad omavalitsuste vahel ebaühtlaselt.

Netovõlakoormus on võlakohustiste ja likviidsete varade suunamata jäägi vahe. Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 10-kordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 10-kordne vahe on väiksem kui 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. 2025. aastal on netovõlakoormuse ülempiir 75% põhitegevuse tuludest.

	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 058 299	7 252 007	7 377 885	7 580 480	7 788 580	8 056 820
Põhitegevuse kulud kokku	5 855 711	6 556 785	6 773 850	6 949 380	7 129 680	7 413 965
Põhitegevuse tulem	1 202 588	695 222	604 035	631 100	658 900	642 855
Investeermistegevus kokku	-900 499	-1 237 398	-4 577 750	-109 850	-109 850	-109 850
Eelarve tulem	302 089	-542 176	-3 973 715	521 250	549 050	533 005
Finantseerimistegevus	-300 685	-291 000	3 171 650	-521 200	-521 000	-521 000
Kohustiste võtmine (+)			3 565 650			
Kohustiste tasumine (-)	-300 685	-291 000	-365 000	-521 200	-521 000	-521 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-87 284	-833 176	-802 065	50	28 050	12 005
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 635 275	802 099	34	84	28 134	40 139
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 591 647	2 300 647	5 472 297	4 951 097	4 430 097	3 909 097
Netovõlakoormus (eurodes)	956 372	1 498 548	5 472 263	4 951 013	4 401 963	3 868 958
Netovõlakoormus (%)	13,5%	20,7%	74,2%	65,3%	56,5%	48,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	7 058 299	6 952 220	6 040 350	6 311 000	5 930 100	5 639 774
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	95,9%	81,9%	83,3%	76,1%	70,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 101 927	5 453 672	568 087	1 359 987	1 528 137	1 770 816

Tundlikkuse analüüs

Antsla valla eelarvestrateegia on koostatud konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt. Teatud tõenäosusega võivad aga ilmnedä sündmused, mis parandavad või halvendavad kohaliku omavalitsuse finantspositsiooni baas-stsenaariumiga võrreldes. Isegi mõne protsendiline muutus tuludes või kuludes mõjutab oluliselt eelarve võimalusi.

Kõige olulisem ja samas kõige raskemini prognoositav tululiik on iga omavalitsuse jaoks üksikisiku tulumaks. Tulumaks moodustab põhitegevuse tuludest ca 50 protsenti. Ühe tululiigi nii suur osatähtsus tähendab ka suuremat riski tulude laekumisele. Valla tulude jaoks on risk ka see, kui riik muudab tulude laekumist reguleerivad seadusi. Füüsilise isiku tulumaksu laekumise riski maandab osaliselt riigi eelarvest tasandusfondi eraldise muutus. Eelarve on tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele: tulude võimalik vähenemine on põhjustatud majanduslangusest või vananevast rahvastikust. Vähenemine toimub just tööealiste vanusegrupis. Siit võib põhitegevuse kulude ja investeeringute planeerimisel tekkida vajadus vähemolulisi tegevusi edasi lükata. Põhitegevuse tulude madal kasv aastas ei võimalda kõiki vajaminevaid tegevusi teha. Püsib vajadus jätkata kulude ülevaatamist.

Kokkuvõte

Eelarvestrateegias on antud ülevaade Antsla valla eelarve tuludest, kuludest, investeermis- ja finantseerimistegevusest aastatel 2022-2026 ning koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta kohta. Eelarvestrateegia on struktureeritud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule.

Antsla vald peab strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest – kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakkoormuse ülemmäärast.

Võimalik on teha järgneval neljal aastal valla arenguks vajalikke investeeringuid ja pakkuda teenuseid.

Laenude teenindamiseks vajalik põhitegevuse tulem on võimalik saavutada vaid põhitegevuse kulude kokkuhoiu arvelt. Samuti puudub vallal täielik omafinantseerimise võimekus ning investeeringud saab teha vaid toetuste ja laenude kaasabil.

Eelarvestrateegia koondtabelid Rahandusministeeriumile esitatavatel vormidel

	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 058 299	7 252 007	7 377 885	7 580 480	7 788 580	8 056 820
Maksutulud	3 505 965	3 783 100	3 964 955	4 155 900	4 356 400	4 566 900
sh tulumaks	3 360 436	3 637 100	3 818 955	4 009 900	4 210 400	4 420 900
sh maamaks	145 529	146 000	146 000	146 000	146 000	146 000
sh muud maksutulud	0	0				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	332 729	365 030	372 330	379 780	387 380	395 120
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 214 528	3 099 077	3 035 800	3 040 000	3 040 000	3 090 000
sh tasandusfond	1 062 882	975 763	975 800	980 000	980 000	980 000
sh toetusfond	1 912 862	1 868 314	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 950 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	238 784	255 000	160 000	160 000	160 000	160 000
Muud tegevustulud	5 077	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800
Põhitegevuse kulud kokku	5 855 711	6 556 785	6 773 850	6 949 380	7 129 680	7 413 965
Antavad toetused tegevuskuludeks	236 355	377 285	384 830	392 530	400 380	420 365
Muud tegevuskulud	5 619 356	6 179 500	6 389 020	6 556 850	6 729 300	6 993 600
sh personalikulud	3 618 226	3 912 850	4 108 495	4 231 750	4 358 700	4 576 600
sh majandamiskulud	2 000 883	2 266 150	2 230 025	2 274 600	2 320 100	2 366 500
sh muud kulud	247	500	50 500	50 500	50 500	50 500
Põhitegevuse tulem	1 202 588	695 222	604 035	631 100	658 900	642 855
Investeeringustegevus kokku	-900 499	-1 237 398	-4 577 750	-109 850	-109 850	-109 850
Põhivara müük (+)	15 170	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Põhivara soetus (-)	-1 631 823	-1 076 060	-5 288 115			
sh projektide omaosalus	-766 178	-1 076 060	-3 714 205	-133 050	-160 850	-144 850
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	865 645	57 382	1 133 675	70 000	70 000	70 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-118 461	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	-59 870	-261 460			
Finantstulud (+)	192	150	150	150	150	150
Finantskulud (-)	-31 221	-29 000	-32 000	-50 000	-50 000	-50 000
Eelarve tulem	302 089	-542 176	-3 973 715	521 250	549 050	533 005
Finantseerimistegevus	-300 685	-291 000	3 171 650	-521 200	-521 000	-521 000
Kohustiste võtmine (+)			3 536 650			
Kohustiste tasumine (-)	-300 685	-291 000	-365 000	-521 200	-521 000	-521 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-87 284	-833 176	-802 065	50	28 050	12 005
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	-88 687	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 635 275	802 099	34	84	28 134	40 139
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 591 647	2 300 647	5 472 297	4 951 097	4 430 097	3 909 097

Netovõlakoormus (eurodes)	956 372	1 498 548	5 472 263	4 951 013	4 401 963	3 868 958
Netovõlakoormus (%)	13,5%	20,7%	74,2%	65,3%	56,5%	48,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	7 058 299	6 952 220	6 040 350	6 311 000	5 930 100	5 639 774
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	95,9%	81,9%	83,3%	76,1%	70,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 101 927	5 453 672	568 087	1 359 987	1 528 137	1 770 816
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	3%	2%	3%	3%	3%
Põhitegevuse kulude muutus	-	12%	3%	3%	3%	4%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,21	1,11	1,09	1,09	1,09	1,09